

**Theologiae Moralis Sacramentalis Ad Instructionem
Ordinandorum & Curandorum Ex Materia De Sacramentis
In Genere Et Ordinis Eucharistiae, Poenitentiae, Ac
Matrimonii In Specie**

De Matrimonij Sacramento, & omnibus Peccatis contra VI. præceptum, ac
de Abortu

Sporer, Patritius

Salisburgi, 1711

Sectio III. Abortus idem moraliter causatus.

Nutzungsbedingungen

urn:nbn:de:hbz:466:1-55333

tens fuit nunquam? sic certè de homicidio proditorio accusabis etiam Herodem occidentem pueros in Bethléém. Quin imò homicidium proditorum strictè in rigore, in materia odiosa, & in ordine ad pœnas Juris non dici illud, quod fit per insidiās vel veneno simpliciter, nisi quis sub prætextu & simulatione amicitia deceptum occidat, illustri exemplo Joab in libro *Regum* plurimis allegatis, latè & optimè probat. Doctissimus in Jure & Tribunalibus Ecclesiasticis versatissimus, Reverendissimus Dominus Alexander Sperellus *Decis. Fori Ecclesiastici decis. 23.* per totum.

SECTIO III.

Abortus idem moraliter causatus.

SUMMARIUM.

- 724. Omnis etiam moraliter influens vel causans abortum contrahit pœnas statutas. Ut
- 725. I. Mandans 726. nisi mandatum ante factum recauerit.
- 728. II. Consulens. 729. probabiliter etiam factum recautione.
- 730. Sed aequum probabile est, facta sufficiente recautione non incurvere.
- 732. III. Conveniens, approbans, ratum habens suo nomine fieri.
- 733. Secus, si non fiat ejus nomine, vel intuitu;
- 734. Aut si quis abortum in sui gratiam jam factum prostea solum approbat, ratum habet, vel remunerat.
- 735. IV. Pater, non pedem, non incurrit pœna.
- 737. Etiam obligatus impedire ex iustitia.
- 724. **O** Mnis etiam moraliter, iuliu, confilio, con-

sensu vel auxilio per alium influens vel coope-
rans ad abortum fœtus animati, sine dubio pec-
cat mortali homicidii peccato, & effectu secuto,
ineurrit poenas huic sceleri decretas, & jure
communi, & constitutione Sixti V. irregularita-
tem, excommunicationem, &c. ut liquet ex
claro textu supra allato & explicato. Hic spe-
cialia non pauca explicanda veniunt, præmisso
tamen semel pro semper, quod sicut morales
cooperatores isti non incurrint dictas poenas,
nisi abortus fœtus animati reipsa in effectu se-
cutus sit; cum enim haec censura non incurra-
tur ob actionem principaliter prohibitam, nisi
effectus sequatur, ut suprà n. 719. ostensum
est, multò minus incurri debet ob actionem ac-
cessoriā, quæ minus principaliter & secunda-
rio prohibetur; ita econtra effectu secuto, u-
tramque & irregularitatis & excommunicatio-
nis poenam subeunt, quantumvis ipsos interea
poenituerit cooperationis, mandati, vel consilii
sui v.g. jussisti, vel suasisti, Bertham causare ab-
ortum fœtus animati (idemque est de quovis
homicidio) sed re adhuc integrâ te valde poeni-
suit maligni mandati vel suasionis tuæ, fortè e-
tiam jam peractâ sacrâ exomologesi, quia tamen
non potuisti revocare, aut impedire amplius,
quoniam effectus ex vi mandati vel consilii tui reipsa
secutus sit, sine dubio irregularitati, excommu-
nicationi, cæteris poenis obnoxius eris: hic e-
nimir non attenditur status tuus præsens, sed cau-
sa abortus vel homicidii, quam dedisti: atqui
Zz 5
nunc

nunc tuum malignum mandatum vel consilium
efficaciter non retractatum apud alteram per-
nam, et si modò per pœnitentiam culpâ de-
vera tamen causa est abortûs vel homicidii me-
dò secuti. *Communis DD. apud citato.*

Mandans.

725 **M**andans fieri abortum, sine dubio
priè dicitur abortum procurare, id est
pœnis omnibus abortum procurantium habi-
ctus manet, ut clare exprimitur in Bulla Sixti
iis verbis: *Qui de cetero per se, vel inter-
fas personas &c.* Mandans autem maxime
citur agere per interpositas personas: incur-
ergò irregularitatem, excommunicationem
&c. quoties ex vi sui mandati sequitur abortum
ab ipso intentus saltem quoad substantiam
tiam persona mandataria medium vel modum
ab ipso præscriptum non servet: v. g. iussit ab
abortum procurari violenta compressione, tali
co, die, illa autem procuravit sumptuaria
medicatâ, alio loco, die, &c. sine dubio co-
manes. At iusseram eo tempore, quo fan-
nondum erat animatus, intendens tunc standi
procurari abortum, fœmina autem lente age-
adhibuit medium fœtu jam animato, eumque
extinxit; sumne jam reus pœnarum? Omni-
es: nisi mandatum tuum serio explicaris, ne ab
ortus fieret post animationem fœtus, aut te-
pestivè cum efficaciâ revocaris: nam aliquo

tuō mandatō verè abortum causasti, ut bene no-
tat Portell. V. *Abortus. addit n. 4.*

Et irregularitatem, & excommunicationem⁷²⁶ evadit mandans, qui mandatum suum alteri da-
tum de procurando abortu ante executionem
serio revocavit, expresse vel tacite, dum modò
revocatio ad notitiam personæ mandatariæ per-
venierit, etiamsi nihilominus illa abortum exe-
quatur: quia mandato in gratiam ipsius mandan-
tis facta, serio revocata, & revocatione man-
datario cognita, non potest is amplius moveri
à voluntate mandantis, quam jam scit esse con-
trariam, ideoque si adhuc exequatur, non po-
test censeri executio mandati, neque nomine
mandantis factum homicidium, sed proprio
alterius nomine, motu, malitiâ, aut etiam cu-
piditate: ut si mandataris spe promissæ à man-
dante mercedis pro abortu vel homicidio pa-
trando, singat se revocationem ante executio-
nem non recepisse, sicutque adhuc exequatur, ut
mercedem lucretur, certè injustè & invalidè:
de quo Lugo *disp. 29. de just. sect. 2. n. 24.* Idq;
etiam verum censet Tambur. *lib. 9. de cens. tract.*
4. c. 15. §. 8. num. 9. etiamsi mandans fictè so-
lum, verbis tamen sufficientibus, revocarit;
quando enim tua fictio mandatario non est co-
gnita (ut supponere debemus) ipsa verba exter-
na sunt sufficientia ad extinguendum in ipso
mandatum. Contrà verò, si revocatio tui man-
dati ante executionem non perveniat in notitiam
personæ mandatariæ, isque exequatur, te fore
irre-

irregularē, & excommunicatū, non est dubium; quia tunc tuum mandatum adhuc remans in mandatario reverā est causa effectus. At quid si tu quidem mandatum tuum ex parte tua sufficienter & seriō revocāsti, sed i. persona mandataria non percepit tuam revocationem ob distractionem mentis v. g. 2. Non putat revocantem loqui seriō & ex animo, sicutque adhuc exequitur ex vi mandati, quod in te perfidaverare putat. 3. Percepit quidem tuam revocationem, sed deindē illius revocationis oblationem adhuc exequitur vi mandati primitū acceptū. In his tribus casib⁹ mandantem adhuc reūnū homicidii, & restitutionis merito censet Lugdūcīt. à num. 25. quia in iis omnibus adhuc tandem effectus ex vi tui mandati consequitur: con sequenter ego cum Tamburino *cit. num. 24.* colligo, etiam incurrere irregularitatem, & inrigore loquendo, omnino etiam excommunicationem; salvo tamen meliori judicio.

727 Securus quoq; à præfatis pœnis manet mandans abortum, vel quodvis homicidium, si ipsi certò constet personam mandatariam nihil prorsus esse motam ex suo mandato, neque ei eo factam esse animosiorē, vel securiore al facinus perpetrandū, sed prorsus eodem modo ac motu perpetrāsse, ac si tu nihil mandāsse. Si de hoc non constet, sed dubium sit, aut ignoratur, an persona mandataria hoc tuum mandatum excep̄rit, vel acceptārit, nec ne, an vero recusārit, secuto nihilominus effectu, te adhuc

irregularē fore, non tamen excommunicatum constabit ex dicendis *sect. ultimā*. At, quid si persona mandataria v. g. ipsa fœmina prægnans naturali pietate à paricidio abhortens ab initio quidem respuat tuum mandatum; deinde verò, mutatō animō, te nesciente, denuò illud acceptans tui intuitu exequatur? Hic gnaviter distinguendum est; si enim tu, auditā primā repulsā, mandatum tuum sufficienter revocāsti, v. g. dīcendo: *placet conscientia tua: nihil ergo attentes, &c.* Jam ex hac revocatione liberaberis à mandato, & consequenter irregularitate, excommunicatione, &c. Si verò tunc mandatum sufficienter non revocāsti, utpote, quia nihil dixisti, nec ullo signo ostendisti, tibi repulsa placere, & maximè si etiam displicere ostendisti, sicque adhuc præfato modo sequatur effectus, utique vi tui mandati in mandatario remanentis, liberaberis nequaquam, ut ex *Suarez*, & aliis benè resolvit *Tamburinus*, *citat. c. 8. §. 9. à num. 15.*

Consulens.

Consulens etiam abortum procurandum al-⁷²⁸ teri, quocunque modo vel verborum formula: sive solū voluntatem movendo, rogado, hortando, instigando, palpando: sive intellectum instruendo, rationes, motiva, media proponendo vel docendo: ut si puellæ à te vel alio imprægnatæ dicas imminere gravem infamiam & dedecus: hoc vel illo pharmaco facile procurari abortum, &c. illa obsequente, effe-

effectuque secuto, sine dubio incurris prædictis pœnas omnes; & sub excommunicatione laicorum Sixtus V. non semel exprimit *consilium prædictorum*: dummodò vi consilii vel suasionis maligni abortus reipsa in effectu secutus sit, saltem quoad substantiam, ut modò dictum de mandante. Quod si ergo suadeas abortum (vel quodvis aliud homicidium) alicui personæ ad ipsum antea resolutæ & determinatæ per se ipsum vel aliundè, ita ut tuâ suasione vel consilio vel omnino in proposito confirmata sit; tu atra homicidii, omnibusque pœnis decretis immensis erit, quia jam tua suasione nihil effectisti, aque ullo modo positivè in abortum vel homicidium influxisti. Quod si tamen persona antea propositum non ita omnino determinatum concepisset, quod tu maligno consilio magis confirmasti, certè irregularitatem, causasq; pœnas non effugies; quia jam causa fuit ut homicidium fieret, forte alias non futurum. At, quid si personæ alias jam omnino resolutæ procurare abortum, sed tali certo modo vel modo, illaq; obsecuta sit cum effectu, eris mens reus pœnarum; Certè non: nisi alius miserius, audacius, vel securius scelus committeretur: tunc enim concurristi ad abortus subtilitatem vel accelerationem: alias ad solum modicum curandum abortum, aliudve homicidium pœna

729 Qui malignum consilium à te datum ad modicum curandum abortum, aliudve homicidium pœna

petrandum, posteà, seriò licet, revocat retractat, refutat, si tamen persona suasa se amplius dissuaderi, averti vel impediri non sinat, quia rationibus utilitatis & commodi sui à consulente adductis mota, nihilominus consilium exequatur, adhuc tanquam vera causa perseverans abortus vel homicidii fecuti, homicidii, restitutioonis, irregularitatis reus est, ex communi, probabiliore & tutiori DD. sententiâ, quam etiam sequitur Lugo disp. 19. de Justit. sect. 2. n. 38. 39. & probabiliorem censet Layman. l. 2. tr. 5. p. 2. c. 4. n. 7. Insuper & excommunicationem incurrere cum aliis sentit Lessius l. 2. de Justit. c. 13. dub. 3. num. 17. Ratio clara & satis urgens videtur: Quia consilium non influit propter voluntatem perseverantem consulenti (sicut influit mandatum) sed propter rationes & motiva commoditatis & utilitatis alterius, quam in opere nefario consulens manifestavit, utpotè in nostro casu ad evitandam infamiam, aliudve damnum prægnantis, hoc vel illo medio abortum commode & securè procurandum, &c. atqui non obstante tuâ revocatione, retractione, refutatione quâcunque, motiva illa & media à te proposita reverâ adhuc possunt movere personam suasam ad facinus exequendum; neque enim amplius est in tuâ potestate motivum illud, & velut motum malignum alterius animo impressum denuò amovere, nisi alter aquiescat: quemadmodum (inquiunt) si quis jam venenum propinavit,

736 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
sagittam emisit, lapidem projectis occidens homini, quantumvis interim ante occidens retractet & poeniteat; immo forte etiam sacramentaliter a peccato absolutus sit, secundum ratiōnem morte, homicidii poenas non effugiat ergo si non obstante tua revocatione, ratiōnes & motiva a te proposita adhuc morantes revera ad executionem maligni tui confidit, verè manes causa moralis effectus & damnificuti; quia totum hoc voluisti in causā, etiam a principio ita consulendo prævidere debet, ut posteā non posses, etiamsi velles auctorē & velut extorquere motiva illa & media vel arma quædam, quibus alterum ad perpetuum malum instruxisti, ut sapienter expēdias.

730 Verissimum est equidem ad evadendum reatum homicidii, restitutionis & poenarum, longe plus requiri in revocatione consilii, quam in revocatione mandati, neque sufficere simpliciter quamlibet revocationem, retractationem vel dissuasionem, sed requiri omnino conatur modum de se efficacem ad destruendum magnum consilium & avertendum denuo hominem a flagitio consulto, nimis per ratiōnes & motiva contraria, cui homo ratione & prudentiā utens meritò acquiescere debet. Quòd si tamen eo casu consulens revera faciat quantum in se fuit, nihilq; prætermisit eorum quæ ad denuo dissuadendum & avertendum minorem a flagitio necessaria videbantur: & si

deat alterum perseverare in eâdem voluntate, tertium neci destinatum, ut sibi caveat, moneat (prout certe debet saltem ex charitate, & probabilius etiam ex justitia) postea nihilominus secuto abortu vel homicidio, aut quocunque damno, probabilissimum est, consulentem liberari à pœnis homicidii, restitutione, irregularitate & maximè à purâ pœna excommunicationis in nostro aut alio casu, quo ab homicida incurienda esset. Ita Innocentius in c. ad audi-
tians. S. Antoninus, Sylvester, P. Navarr. apud Laym. cit. qui valde probabile censet, pluribusq; allegatis tenet Diana hic p. 7. tr. 5. resol. 29. & p. 4. tr. 2. resol. 15. ac alibi sapius: & proba-
bile fatetur ipse Lessius cit. dub. 3. n. 18. Ratio sufficiens est; quia talis fecit, quantum potuit, ut malum consilium suum everteret & destrueret; quid ergo amplius ab ipso exigat vel ipsa Astræa? Deinde: quando consulens operam dedit, ut consilium suum argumentis contrariis evertere, faceretque pro viribus, ut illud malum ini-
quum, nec sequendum esse, pateret omnibus, jam non potest executor, si nihilominus facinus exequatur, prudenter censeri vi illius consilii moveri & agi, sed propriâ improbitate & mali-
tiâ, seu propriis rationibus motus agere censem-
sus, atque in foro eterno præsumendus erit. Alia longè est ratio de veneno, sagittâ, lapi-
de suprà in exemplum allatis. Hæc enim, cum
sint causæ naturales, semel applicata necessariò
naturaliter agunt, quantum possunt: ut proinde

PARS IV. SACRAMENT.

A a a

effe-

738 *Theol. Sacrament. Pars IV. (ap. II.)*
effectum impedire non sit amplius in nostra
testate: at vero alieno consilio persuasus ad
cidendum vel abortum procurandum, est
moralis & libera, quae rationibus contraria
concepta semel sententiā dimoveri posse
beat: quare si dissuadens faciat, quod quod &
alter dissuasionem non recipiat, effectus
secutus ipsius malitiae, non amplius sub
consilio imputandus erit. Concludo verbi
man. cit. n. 7. in fine. Resolutio ergo sit: Qui
propositis rationibus homicidium inustum
sualit, si eas postea serio, & quatenus possit
caciter retractavit, secuto nihilominus hinc
dio, excommunicationem non incurrit. Q
& probabiliter ab irregularitate & damni
pensandi obligatione immunis est: quamvis
posita sententia quoad irregularitatem & dan
compensationem, & quae probabilis, aut fort
probabilior existat. *Sic Layman.*

739 Petes hic incidenter: Utrum licet abortum
procurationem suadere puellæ gravida, qua
do præ pudore vel infamiæ, aut poenarum
rore parata & omnino resoluta est se ipsam in
ficiere: utique simul perituro foetu, nec alio
do ab hac voluntate revocari potest? Tang
hic alia communis quæstio in materia de fœ
lo: an volenti facere majus malum, liceat fundi
re minus? Ad quam ex communio sententia
quam sequuntur Sanchez l. 7. de Marrim. ad
11. n. 14. & Lug. eadem disp. 19. sect. 2. §. 2.
pro nunc breviter respondeo, quod sic.

autem est (inquit Lugo) quia consilium illud non est absolutum, sed conditionatum explicitè, vel implicitè, scilicet, si unum ex his facturus es, fac hoc minus, & non illud gravius: quod quidem verissimè & rationabiliter consultur: quia ex duobus malis minus malum est eligendum. Ita ille: applicatio ad casum nostrum clara est.

Consentiens, approbans, ratum habens.

Consentiens authoritatè, aut ad suo nomi- 732

ne, suive intuitu procurandum abortum, vel quodvis homicidium patrandum, utique peccat gravissimè contra justitiam, & effectu secuto, homicidii, irregularitatis & excommunicationis in nostro casu (vel alio, quo ab homicidâ incurrienda est) reus erit: taliter enim consentiens verè moraliter influit in effectum, quippe non nisi dependenter à suo consensu secuturum; imò æquiparatur mandanti: Omnis enim volens aliquid fieri propter se ipsum, & satisfactionem voluntatis suæ, *mandans* censetur, quibuscumque verbis utatur, ut observat Bartholus *in leg. non solam ff. de Injur.* Quin etiam ex communi DD. sententia, ad irregularitatem incurriendam sufficit consensus tacitus: ut si cui affirmanti se in gratiam tui inimicum tuum occisurum, aut puellæ à te imprægnatæ abortum procuraturum, si ipsa puella à te imprægnata tibi dicat, se, si velis, abortum procurare velle, &c. credas, & taceas, nec abnuas, vel contradicas, aut cùm possis, non impediás, &c. *Nam etiam tacens consentire videtur, reg. jur. 43. in 6.* Saltem quando agitur

tur de ejus favore vel commodo. At certa
videtur talem tacitum consensum in abortu
minimè sufficere ad incurrandam censuram Si-
tinam: tacens enim nullo proprio sensu dici-
test procurare abortum.

733 Immunis ergò à prædictis pœnis omnibus,
atque etiam casu reservato Episcopali, ei modo
consentiens vel complacens in abortum pœ-
randum, aliudve homicidium perpetrandum
aliо absque ullo sui intuitu, nec ullo modo
nomine vel commodo, absque alia positiva
operatione, favore, vel auxilio (seclusaque colla-
gatione justitiae impediendi, *in communione*
tentia, de quâ mox n. 735.) Ratio clara
quia ut supponitur, talis consensus nullo modo
influit in abortum vel homicidium; quippe quia
eodem modo & motu fieret sine ullo con-
merè per accideus adveniente: neque ad talis
consensum ullo jure facta est extensio irregula-
tatis vel excommunicationis, nisi ad summum
Canonis: *Si quis suadente. c. Quanta. de for-*
excomm. respectu Rectorum Ecclesiarum, de
rursus inferius. Multò magis ergò eadem ratio
à prædictis pœnis immunis erit, qui abortum
homicidium non suo nomine, sive intuitu fac-
ab alio, posteà consensu subsequenti solum
probat, laudat, commendat, & velut ratum ha-
bet: propriè enim non potest tunc ratificare
nam *Ratum quis habere non potest, quod ipso*
nomine non est gestum. Reg. jur. 9. in 6. 3.
cùm quis. de sent. excom. ibid.

Sed neque eam irregularitatem, aut excommunicationem ullam (exceptâ solâ excommunicatione Canonis ob percussionem vel occisionem Clerici) incurrit, qui abortum, vel quodvis homicidium etiam suo nomine, suive causâ jam patratum ab alio, posteâ solùm ratum habet, approbat, commendat, imò & remunerat. Ita contra *Navarr. Sylvestrum, Molinam, alias apud Dianam* mox citandum communior & verior sententia DD. quos latè recitat & sequitur Diana part. 4. tract. 2. resol. 13. Laym. lib. 3. tract. 3. c. 4. n. 6. Lugo disp. 19. de just. sect. 2. num. 34. Ratio est; quia irregularitas, excommunicatio, & similes pœnæ non imponuntur, nisi ob delictum commissum, vel cooperationem ad illud: is autem, qui solùm ratum habet abortum vel homicidium jam antea commissum ab alio, non potest dici illud commississe, vel ad illud cooperatus esse. Et universaliter: Pœna decreta in aliquod delictum non comprehendit illius ratificationem: nisi in casibus jure expressis. Extenditur autem solùm excommunicatio Canonis ad ratihabentes percussionem vel occisionem Clerici cit. e. *Cum quis. De sent. Excomm. in 6. nulli* autem facta est talis extensio quoad irregularitatem vel alias excommunications vel pœnas, neque etiam in rigidissimâ Constitutione Sixtinâ quoad nostrum casum. Regula juris 10. in 6. Ratificationem retrotrahi, & mandato non est dubium comparari: habet quidem etiam locum in delictis quoad culpam, sed certè non

Aaa 3

quoad

742 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
quoad poenas ordinarias, si ipsum jus vel super-
rior aliter non disponat. Vide Lugo *cit. n. 3.*

Permittens, non impediens.

735 **I**Regularitatem non incurrit, quisquis sive
ex justitia, sive ex charitate tantum obliga-
tus, pura omissione mere negativè se habendo
non impedit abortum procurari, aut quodlibet
homicidium perpetrari. Ita (contra commi-
nem & velut torrentem Doctorum & scri-
bentium, quos congestos videre potes apud mo-
tandos, & sequitur Laym. *cit. c. 4. n. 7.*) proba-
bilissimè & contra infinitos scrupulos saluati-
ter docent, *Vasquez*, *Turrianus*, *Joannes Pro-
positus*, aliisq; citatis probabile censem Card. de
Lugo *disp. IO. de Just. sect. II. n. 219.* & 213
Diana p. 4. tr. 2. *resol. 7.* & 8. & p. 7. tr. 5. n. 6
28. *Tamburinus* l. 9. tr. 4. c. 15. §. 9. Et ratio
probabilissima est: quia quamvis obligatus ex
justitia impedire, & non impediens homici-
dium, peccet contra justitiam, & sit causa ho-
micii moraliter imputativè, quatenus proprio
debitum justitiae neglectum, imputatur ei, ac si
influeret, et si realiter & positivè minime influeret
& quia propter idem debitum justitiae negligē
privat alterum occidendum jure suo in re necel-
faria ad sui defensionem, meritò etiam succede-
re debeat in debito restitutionis in defectum
principalis patratoris. Attamen non est homi-
cida propriè, nec causa homicidii realiter im-
putativè, sed mere negativè, & imputativè tan-
ta.

tum, ut dictum est, nimirum non defendendo, quem defendere tenebatur. Jam sic: Non est ponenda irregularitas, nisi in jure sit expressa ex cit. c. Is, qui in Ecclesia. atqui sacri Canones statuentes irregularitatem homicidio nunquam exprimunt negativè non impedientes, sed cooperantes tantum: quarè cum leges illæ pœnales in materia odiosa strictè interpretari debeant, solum intelligi debent de cooperante realiter & positivè per influxum aliquem realem vel moralè positivum ad homicidium, & minime debent extendi ad impropriè prorsùs, negativè, & imputativè cooperantes. Neque his adversatur Alexander III. c. sicut dignum. §. Illi autem de homicidio. dicens: *Qui potuit hominem liberare à morte, & non liberavit, eum occidit.* Nam certè hæc verba, in ordine ad irregularitatem contrahendam, non potes accipere in sua generalitate, prout reverè sonant: sic enim necessariò comprehendes etiam ex charitate tantum obligatum impedire, contra omnes. Ergò pro tua lubentia restringis ad solos obligatos ex justitia impedire? Et cur non longè rationabilius cum Cardinale de Lugo disp. 19. sect. 3. n. 99. in fine: ex ipso contextu intelligis de præsumpta voluntate & favore præstito, & restringis ad non impedientes, non merè negativè se habendo, sed positivè aliquo modo cooperando? nam ex illis verbis immediatè infert Pontifex: *constat ab homicidii, eatus immunem non esse, qui occisoribus contra alios opem prestare venerat: nec caret*

Aaa 4

seru-

744 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
*scrupulo societatis occulte, qui manifesto faci-
nori definit obviare. Sic ibi.*

736 Multò minus excommunicationi *Sixtino*
subjacebit ejusmodi seu Clericus seu laicus, merè negativè non impediens abortum procurari,
etiam fœtū ex se geniti. Pater enim, sive ex
iustitia, sive ex pietate & officio paterno can-
tum teneatur ad tuendam vitam prolixi, non te-
men hic concurrit, nec cooperatur ullo modo
positivè, sed solum merè negativè, non defen-
dendo, quem defendere tenebatur: *Sixtus* aquen-
sua constitutione solum complectitur *pro-
rantes*, & aliquo tandem modo positivè coope-
rantes ad abortum, nullo autem verbulo *salvi*
non impedientes indigitat. At, inquires: nomi-
nalis imprægnando mulierem, præsertim invi-
tam, scienter conjectit eam in eas angustias, ut
aut fœtum ab ipsa extingui, aut famæ jaçutram
pati necesse esset? ergo, si non impediatur, manet
vera causa, & ideo reus homicidii. Nihil con-
trà me. Jam enim egredieris limites puræ omis-
sionis, in non impediendo. *Habeas* ergo (per
me licet) pro irregulari ex homicidio indirec-
causato, de quo mox *infra*: at non *habeas* pro
excommunicatio ex abortu procurato: id enim
ex terminis sæpè dictæ *Constitutionis* evincit
nunquam.

Atque idem sentiendum de non impediente
homicidium quocunque, cui decreta est ex-
communicatio, nisi illa speciali jure extende-
retur ad non impeditentes, prout extendi vide-
tur.

tur excommunicatio *Canonis*, ad eos, qui non impediunt violentas manus injicientes in Clericos, Rectores Ecclesiarum c. *Quanta. de sent. excomm.* ubi ait Pontifex: *facientes & consentientes in pari pœna plectendos Catholica condemnat Authoritas.* *Eos delinquentibus favere interpretamur, qui, cùm possint, manifesto sceleri desinunt obviare: Sed cum Glossa ibid. benè respondet Lugo suprà n.* 99. sermonem esse de iis, qui ex officio tenebantur impedire; quorum perindè consensus expressus vel tacitus ex omissione resistentiæ præsumptus aliquo modo influat in delictum, juxta dicta suprà n. 732.

Manet immunis & ab irregularitate, & ab ex-⁷³⁷ communicatione, aliisque pœnis Sixtinis, sive ex charitate, sive ex justitia obligatus, qui non impedit abortum procurari, aliudve homicidium patrari, etiam malitiosè, ex maligno affectu interno volens, intendens, optans omnino abortum fieri, vel istum hominem occidi. Ratio est: quia solus malignus affectus internus de se nullo modo influit in effectum, neque extrahit omissionem impediendi ex suo puro esse negativo: ergo ratio nostra suprà allata adhuc manet in suo vigore. At, quid si alium sive ex charitate, sive ex justitia obligatum & jam paratum ac volentem maximè impedire procurationem abortus, aut alterius hominis occisionem, tu impius homo maligna dissuasione, maximè per vim vel fraudem impedis, ne impedit, & sic

A a a 5 fe-

746 *Theol. Sacrament. Pars IV. Cap. IV.*
sequatur effectus, erisne irregularis? Omnis
eris tu: & non erit alter perlausus non impedi-
ens. Ne mireris: Nam alter licet immediatus
se habeat ad abortum vel homicidium, tamen
merè negativè se habet, purè omissione, cui à
SS. Canonibus non est imposita irregularitas:
at verò tu maligne dissuasor, et si remotius habe-
beas ad abortum vel homicidium, habes tamen
te positivè maximè, per actum dissuadendi, ex
que positivè influis in mortem secutam, ex
dissuasione: cui actui positivo & cooperatione
clarè conjuncta est irregularitas à Sacris Canoni-
bus. Ita *Suarez*, *Sayrus*, *Vega*, *Megala* apud
Dianam p. 4. tr. 2. resol. 7. in fine (sed dif-
fidentem cum *Avila* & *Laymanno* supra citato)
& tenet etiam *Tamburinus* cit. tr. 4. c. 15. §. 9.
n. 10. At nunquid in nostro casu etiam censura
Sixtinæ subjacebis? Credo omnino, quod sic:
Nam certè positivè præstas saltem favorem ad
abortum: favorem autem præbentes clare ex-
primit dicta Constitutio.

SECTIO IV.

Abortus idem casualiter vel dubiè causatus

SUMMARIUM.

739. *Abortus casualis, indirectè voluntarius quandoque peccatum?*
740. *An pœnas incurrat dans operam rei licite?*
741. *Vel rei illicitæ?*
742. *Ac etiam mandans, vel suadens talem rem vel actionem licitam vel illicitam?*
743. *Ex abortu casuali mixto indirectè tantum voluntario non incurritur excommunicatio, siue quis in operam rei licite, siue illicitæ.*